

William Shakespeare ... Richard III

R III

Poznámka historická ... V červenci r. 1674 byla při bourání kamenného schodiště před tzv. Bílou věží v Toweru objevena v jeho základech, tři metry pod zemí, truhla s kostřičkami dvou dětí. Kostřičky byly pietně uloženy do nové schránky a umístěny do Westminsterského opatství. V r. 1933 se po podrobném prozkoumání zjistilo, že starší kostřička patří děcku dvanácti – až třináctiletému, mladší asi desetiletému. Připomeňme si, že se podezření o zavraždění synků Edwarda IV. objevilo někdy v červenci r. 1483 a že starší Edward se narodil v listopadu r. 1470 a mladší Richard v srpnu r. 1473. Data odpovídají naprosto přesně a je tedy více než pravděpodobné, že nalezené kostřičky jsou pozůstatky těchto dvou princů, zavražděných v létě r. 1483.

Zodpovědnost za jejich smrt lze těžko přičítat Jindřichovi VII. – ten nastoupil na trůn až o dva roky později. Žádná sebepopulárnější detektivka nemůže na těchto faktech nic změnit.

Břetislav Hodek

Spolek Kašpar podporují

Hlavní město Praha (částkou 5 000 000 Kč ročně)

a Ministerstvo kultury ČR.

MINISTERSTVO
KULTURY

Nositele autorských práv k dílu zastupuje DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, občanské sdružení, Krátkého 1, Praha 9.

**Pohasly rozbroje dvou mocných rodů a churavý král
Edward všem slibuje mír...**

Richard
Vévodkyně · Edward · Clarence
Hastings · Oxford
Anna · Markéta · písař
Buckingham · Blunt
Alžběta
Rivers · Richmond
Stanley
Stráž · biskup · starosta · Tyrrel · Norfolk
Rattcliffe · vrah · mladý vévoda
Catesby · vrah · mladý kníže

překlad
úprava a dramaturgie
režie
scéna
kostýmy
hudba

inspice ... **Jakub Elstner**
světla ... **František Fabián, Ondřej Růžička**
zvuk ... **Zdeněk Charvát**
garderoba ... **Tereza Plintová**
fotografie ... **Michal Hladík**
design programu a plakátu ... **Studio Najbrt**

Obnovená premiéra 10. ledna 2017

... **Jan Potměšil**
... **Milena Steinmasslová**
... **František Kreuzmann**
... **Monika Zoubková**
... **Marek Němec**
... **Eva Elsnerová**
... **Miloslav Tichý**
... **Tomáš Stolařík**
... **Pavel Lagner**
... **Štěpán Coufal**
... **Dan Ondráček**

... **Břetislav Hodek**
... **Milan Lukeš**
... **Jakub Špalek**
... **Ondřej Nekvasil**
... **Vlad'ka Prudičová**
... **Petr Malásek**

Tragédie krále Richarda III. – jakože takový byl titul hry, která roku 1597 poprvé vyšla tiskem – je v něčem blízka Tragédii Hamleta, dánského prince. Za prvé, oplývá monology titulního hrdiny, za druhé je mimořádně dlouhá. To první znamená, že i Richard nadělá hodně řečí a vyznačuje se sdílností, s níž právě jenom Hamlet může konkurovat; jedna pikantní alžbětinská anekdota, v níž figuruje Burbage i Shakespeare, dokládá, že vysoká „kontaktnost“ byla základem Richardovy mimořádné popularity, kterou jeho první představitel Richard (!) Burbage rozmnožil a léta sklízel. Za druhé, délka obou těchto textů je taková, že bezpochyby kráceny a upravovány být musely, a to ještě za života jejich autora. První vydání to dosvědčují: text Hamleta z roku 1603 drasticky, první text Richard III. náznakově – je o dvě stovky řádek kratší než text standartní, tj. obecně známý, ale taky se v něm přepisovalo a opravovalo a přes půl tuctu postav to vzalo za své.

O alžbětinském inscenačním způsobu toho víme daleko méně, než bychom si přáli, ale představa, že někteří herci vystupovali v jediné velké roli, zatímco jiní běžně šli v průběhu představení z jedné menší role do druhé, je historicky podložená. Taková praxe bezpochyby přispívá k soudržnosti inscenace a nahrává komedianství: i alžbětinci si na hercích vedle přirozenosti cenili jejich proměnlivosti. Obecně je známo, že v tomto „předpsycho-logickém“ divadle ženské role vesměs hráli mužští, respektive chlápci – praxe, která se v moderním divadle občas (ale spíše u komedií než u tragédií) následuje. V moderním „postpsychologickém“ divadle, kde komediantská hravost opět přichází ke cti, je logicky myslitelné, aby aspoň (i?) na divadle si ženy od mužů občas vzaly, oč je oni po léta zkrátili. Zvláště u hry, v níž ženský princip je rozhrán do tak zajímavého i jímavého vícehlasu.

Milan Lukeš